

Ärende Verksamhetsberättelse för barn- och utbildningsnämnden 2015 Dnr 2016/BUN 0024 001

Reservation Verksamhetsberättelse

Vi socialdemokrater vill börja med att tacka samtlig personal inom förskola och skola som varje dag gör ett fantastiskt jobb med vad vi anser, en aldeles för snäv budget. Det är även glädjande att se att Tyresös elever presterar högre betygsresultat än 2015.

Det hade det varit lämpligt med ett ordförandeutlåtande. En förklaring till uteblivet utlåtande kan dock vara att verksamhetsberättelsen ses som en politisk produkt och då visas den borgerliga majoritetens bild av verksamheterna- inte den faktiska. Som exempel kan nämnas att vi inte kan läsa något om de kraftiga nedskärningarna som grundskolan genomförde 2015 och inte heller om de allt större barngrupper inom förskolan med försämrad personaltäthet som följd.

Vi socialdemokrater anser att det är av stor vikt att verkligheten beskrivs på ett korrekt sätt, med framgångsfaktorer och utmaningar – för att rätt åtgärder ska kunna sättas in och rätt områden prioriteras i kommande budgetarbete.

Det mest anmärkningsvärda i verksamhetsberättelsen är den oacceptabla sjukskrivningsnivån inom förskolan som nu ligger på över 10 %. Den borgerliga majoritetens ovilja att inte vidta några åtgärder under 2015 har såklart bidragit till att detta fått fortgå och så pass många fler barnskötare, förskollärare är sjukskrivna.

Det ställer till problem när politiken inte tar ansvar genom en professionell styrning, utan agerar likt en struts som stoppar huvudet i sanden och hoppas på det bästa. Ett tydligt exempel på det är under stycket om målet om att ha en sjukfrånvaro lägre än fyra procent. Där står inget att läsa kring vilket arbete som gjorts eller vilka de prioriterade områdena för att komma till bukt med detta är. Det nämns med en mening att större barngrupper kan ha en inverkan på arbetsmiljön negativt. Trots det lyser åtgärder och initiativ från den borgerliga majoriteten med sin frånvaro.

Liksom ovan saknar många målområden konkreta exempel kring åtgärder som utförts för en högre måluppfyllelse 2015. Det är anmärkningsvärt att vi i februari fortfarande inte fått ta del av verksamheternas enhetsplaner. Om enhetsplanerna funnits att ta del av hade vi kunnat se hur verksamheterna arbetat kring målarbetet och kunnat läsa om framgångsfaktorer och

utvecklingsarbeten. Nu kan inga slutsatser dras kring arbetet 2015 – utan budgetarbetet baseras på antaganden och professionella gissningar.

Omvärldsanalys

Under omvärldsanalys står att läsa att antal nyanlända i förskolan ställer krav på hur verksamheten organiseras. Det bör tilläggas att dessa barn går att räkna på en hand och således inte påverkat förskolans verksamhet nämnvärt. Önskvärt är inför framtiden att samtliga skolor och förskolor tar emot nyanlända.

Det är bra att förvaltningschefen tagit initiativ till att anställa en lokalresursplanerare. Beklagligt är dock att de borgerliga politiska prioriteringarna, trots mycket ansträngt läge i förskolan, inte visat på initiativ att äska mer pengar till sig lokalinvesteringar eller ökad personaltäthet för att komma till bukt med det mycket akuta läget med platsbrist och hög sjukfrånvaro.

Ny organisation

Förvaltningschefens uppdelning av verksamhetsområdena med nu egna verksamhetschefer är välkommet. Det tror vi kommer att bidra till ökat fokus på förskolan och en utveckling av grundskolan.

Dock saknas kommentarer kring de nedskärningar och effektiviseringar som grundskolan stått inför 2015 som inneburit att motsvarande 15 helårstjänster försvunnit. Detta har såklart fått efterverkningar i verksamheterna och det hade varit intressant att ta del av på vilket sätt organisationerna anpassat sig, hur de valt att hantera uppgiften och vilka konsekvenser det inneburit för Tyresös barn.

I samband med budgetarbetet 2015 valde alliansen att ta bort tilläggsbelopp för barn i grundskolan för sökkriterierna 1-3. Effekten av detta har vi inte sett ännu, men om denna förändring nämns inget vilket är märkligt då förändringen kan medföra stora konsekvenser för Tyresös barn. Konsekvenser vi vill utreds och följs upp.

Inkluderande lärmiljöer

Forskningsprojektet med Malmö högskola är spännande och det har producerats mycket bra material i forskningsarbetet. Det hade varit intressant att ta del av hur arbetet implementerats i Tyresö skolor och på så sätt och kommit fler lärare och elever till del. Likaså bör området ha nämnts under framtida mål och prioriteringar, då inkludering – likt skollagen anger- är ett av Tyresös ledord. Det är självklart att en skola ska ge alla barn samma möjligheter att lyckas- oavsett förutsättningar.

Viktigt är dock att ett inkluderande arbete kräver resurser i både lokaler och ökad personaltäthet för att vara framgångsrikt. Att elevers meritvärden höjs är bra, men vi får inte glömma skolans kompensatoriska uppdrag och rätten för varje elev att till exempel vara en del av en särskild undervisningsgrupp. Vi känner oro att möjligheterna för Tyresös skolor att erbjuda särskilda undervisningsgrupper, kuratorstöd eller specialpedagogiska insatser försämras av den effektivisering av budgeten vi genomgått 2015 och står inför 2016. Om dessa funktioner påverkats, går dessvärre inte att utläsa av verksamhetsberättelsen.

Vi socialdemokrater välkomnar PRIO och arbetet med ”leda för resultat”, vägen till en likvärdig skola. Anmärkningsvärt är dock att politiken inte tidigare har visat ambitioner kring att utveckla förskola och skola genom att visa tydligare ambitioner i sin styrning. Det är skillnad mellan politisk detaljstyrning och professionell styrning – men det verkar den borgerliga majoriteten ha missuppfattat.

Riskhantering

Som enda orsak till att sjukfrånvaron kraftigt stigit, anges det ökade antal barn i förskolegrupperna. I riskhanteringsplanen inför 2015 står att läsa att bullernivå och ventilationen är en stor risk vilket ska förbättras 2015. Det är bra. Det är dock anmärkningsvärt att två av skolorna nu fått förbättrad ventilation för att kunna ta emot upp till 7 barn fler/klassrum. På vilket sätt detta påverkar arbetsmiljön, går dock inte att utläsa.

Karriärtjänster och förstelärare

Vi saknar en redogörelse för hur arbetet kring försteläraryuppdragen och karriärtjänster gått under 2015. Hur har antalet utökade förstelärartjänster påverkat kvaliteten i undervisningen?

Särskilda uppdrag från kommunplanen

Tyvärr är driftsformen för verksamheter ett viktigare mål, än verksamhetens kvalité och det är beklagligt. Uteblivna ambitioner och riktlinjer för såväl enskilda- som kommunala förskolor, gör det svårt att följa upp kvalitén inom våra förskolor. När allvarliga brister under 2015 uppkommit i förskoleverksamhet, vidtas inte adekvata åtgärder för att verksamheten ska komma till bukt med problemen och säkra barnens trygga tillvaro. Det uppenbara bristande intresset från den borgerliga majoriteten- betalar Tyresös barn för.

Ekologiska livsmedel

Vi socialdemokrater har högre ambitioner gällande ekologisk mat och giftfria förskolor. Dessa förslag röstas konstant ner av den borgerliga majoriteten som är uppenbart nöjd med vardagen för Tyresös barn.

Minskade barngrupper och ökad personaltäthet

Inga egna medel från den borgerliga majoriteten avsett detta viktiga mål har presenterats sedan valet 2014, det är anmärkningsvärt. Särskilt efter 2015 då vi sett hur sjukskrivningstalen fortsatt att öka utan den minsta av ambition från styrande majoritet. Att hänvisa till att dessa uppdrag är ”pågående” utan att agera politiskt med det facit Tyresö visar- är ansvarslöst agerat.

Genomlysning av förskoleplatser

Läget inom förskolan är akut. Vi socialdemokrater har länge velat diskutera lösningar och gett förslag, vilka röstats ner av majoriteten. Det är beklagligt att inga blocköverskridande diskussioner kan föras om förskolornas framtid. Vi ser fram emot de paviljonger som nu kommer under 2016 och beklagar det slapphänta tidigare agerandet från majoriteten som nu satt många familjer i svåra situationer när det inte kan återgå till sina arbeten som tänkt.

Arbeta för mindre klasser och ökad lärartäthet i lågstadiet

Det överskott som grundskoleutredningen säger att Tyresö har om 600-800 platser kan ses som en tillgång om man menar allvar med ovan mål. Men att samtidigt som dessa ”tomma” platser finns, driva igenom en nedskärning motsvarande 15 helårstjänster, bidrar inte till att fler pedagoger kan anställas och öka tiden för varje barn med sin lärare.

När statsbidraget för lågstadiesatsningen gjordes, hade förvaltning och styrande majoritet inte ett uppdaterat nuläge för hur det såg ut på våra skolor såg ut avseende lärartäthet – vilket gör det problematiskt i och med att stadsbidraget kräver motprestation i form av en förbättring inom området. Att inte ta reda på ett nuläge för lärartätheten, är anmärkningsvärt och slarvigt hanterat gentemot lärare och barn i verksamheterna om kommunen blir återbetalningsskyldig.

Verksamhetsområde förskola

Tillsyn av förskolor

Kommunen är tillsynsmyndighet för de enskilda förskolorna i en kommun. Om brister uppdragas är huvudmannen skyldig att vidta åtgärder. Det är anmärkningsvärt att nämnden vid de fall där allvarliga brister uppdragats – inte vill vidta adekvata åtgärder och ansvarar för sitt uppdrag. Risken är att verksamheten igen, vid nästa års granskning, uppvisar samma brister. Eller än värre- att något barn farit illa.

Synpunkter och klagomål

Det vore intressant att se synpunkter och klagomål uppdelat på områden för att se om det går att se samband mellan dessa, prioriterade områden och identifierade risker. Vi socialdemokrater föreslog detta som ett utvecklingsarbete till nästa verksamhetsberättelse.

Mål förskolan

Endast ett av förskolan sex mål, har uppnåtts. Som vi tidigare nämnt står inget om vad enheterna gjort inom de olika målområdena vilket gör att inte slutsatser går att dra för vare sig framgångsfaktorer eller vad som inte fungerat ute i verksamheterna. Det är beklagligt och inte förenligt med Tyresö kommuns styrprocess. Det verkar dock inte uppfattas som ett problem av den styrande majoriteten.

Anmärkningsvärt är även att andelen som rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare är sex procentenheter lägre än för kommunen totalt.

Minskade barngrupper

Vi har tidigare nämnt målet om minskade barngrupper och ökad personaltäthet inom både förskola och skola. Vi ser hur sjuktalen inom förskolan ökar och för att klara nämndens uppdrag och mål krävs naturligtvis resurstillskott, inte som nu budgetar som innebär åtstramning.

Medarbetares sjukfrånvaro är lägre än fyra %

Ingenstans går att utläsa vad den borgerliga majoriteten gjort för att komma till bukt med det skenande sjuktale. Det beskrivs åtgärder som kommer att vidtas 2016 och det är visserligen bra. Men vi tror att anställda inom förskolan efterfrågar och hade velat se en satsning på deras verksamhet för att komma till bukt med detta. Att ökningen tros bero på ökat antal barn i barngrupperna gör det än mer anmärkningsvärt att den borgerliga majoriteten inte äskat mer medel för att anställa fler pedagoger eller tagit investeringsbeslut om att utöka antal förskolor.

Ekonomi

Den ekonomiska redovisningen i verksamhetsberättelsen är inte transparent. Uppgifterna i resultaträkningen stämmer inte med uppgifterna i driftsredovisningen och inga förklaringar ges till diskrepanserna. Så anges t.ex. för grundskolan att övriga intäkter har uppgått till 63 344 tkr medan intäkterna i driftsredovisningen anges till 41 924 tkr. Intäkterna specificeras heller inte, till skillnad mot i budgeten, och därmed framgår det inte vilka intäktskällorna varit. En sådan källa skulle kunna vara statsbidrag. Enligt uppgift har emellertid inte statsbidraget för "lågstadiesatsning" på 5 353 tkr tagits upp i redovisningen vilket är högst anmärkningsvärt.

Reservation

De totala kostnaderna anges i resultaträkningen till 719 753 tkr medan det i driftsredovisningen anges till 658 810 tkr. Skillnaden är drygt 60 milj. kr men av redovisningen framgår inte vad som är grunden till denna skillnad. Redovisningen för förskolan uppvisar liknande diskrepanser.

För förskolan redovisas ett överskott på 3 592 tkr (eller 4 026). Det kan ge intrycket av att anslaget till barn- och utbildningsnämnden har varit överdimensionerat, när det i verkligheten är tvärtom - att resurstilldelningen är otillräcklig. Överskottet borde ha använts för att åstadkomma mindre barngrupper och ökad personaltäthet - i enlighet med av fullmäktige beslutat uppdrag. Det skulle dessutom krävs ytterligare resurser, vilket vi i den socialdemokratiska gruppen föreslagit.

Den ekonomiska redovisningen visar dessutom på brister i systemet för budgeterings- och/eller anslagsberäkning. Under 2015 har nämnden fått ett demografibaserat tillskott på 4 878 tkr då antalet barn i förskolan varit högre än beräknat. Trots detta anges kostnaderna för förskolepeng ha varit lägre än budgeterat. Det är särskilt anmärkningsvärt då antalet förskolebarn är så stort att vi i början av 2016 inte klarar platsgarantin. Som tidigare angetts - barn- och utbildningsnämnden har inte tilldelats för högt anslag. Men anslagna medel kunde ha använts mer konstruktivt - t.ex för att få till stånd mindre barngrupper.

För grundskolan redovisas ett underskott på 7 662 tkr (eller 5 853) efter demografiavräkning som ger barn- och utbildningsförvaltningen ett tillskott på 7 256 tkr. Enligt redovisningen har 439 627 tkr betalats ut i skolpeng mot budgeterade 427 618. Det skulle kunna indikera att demografiavräkningen borde vara 12 009 tkr.

2015 års resultat visar framför allt på den kontinuerliga underfinansiering av nämndens verksamhet som den borgerliga majoriteten är ansvarig för. Tyresö tillhör de kommuner som satsar minst på elever i behov av stöd. Dessa insatser är avgörande för att alla elever ska få tillgång till en likvärdig skola. Med en alltför restriktiv budget för barn i behov av stöd, gjordes 2015 ett underskott på dessa poster på nära 5 milj. kr. Trots att den dominerande uppfattningen bland de verksamma i skola och förskola är att stödbehoven ökar påtagligt, har den borgerliga majoriteten kommit fram till att anslaget 2016 ska vara lägre än utfallet 2015 - alltså en nerskärning.

Även för särskolan redovisas ett underskott för 2015 och för 2016 budgeteras ett lägre anslag än vad utfallet 2015 blev.

Inför 2016 förändrades sökkriterierna för tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd i grundskolan vilket nu även föreslås gälla även förskolan inom kort. Vi kommer att vidhålla vikten av analys och konsekvensbeskrivning av annat resursfördelningssystem och innebörden för Tyresös barn, innan beslut tas.

Verksamhetsområde grundskola

Årets verksamhet

Återigen, fantastiskt bra jobbat av alla elever som visat på fina studieresultat. Det är glädjande att se att vi ligger strax under Stockholms län som även i stort, förbättrat sina meritvärden.

Den omorganisation som gjorts inom grundskolan är välkommen och ger rektorer ett utökat fokus och går i linje med skollagen om ”en skola- en rektor”. Vi ser fram emot att se vad förändringen kan innebära för skolorna. Vi har tidigare nämnt fördelen, om man menar allvar med minskade klasser, med de 600-800 tomma skolplatser kommunen anser sig ha. De tomma platserna har dock med en borgerlig budget inneburit effektiviseringskrav på befintliga verksamheter. Tomma platser anges finnas främst på högstadiet, vilket är anmärkningsvärt då man nu har för avsikt att bygga ytterligare ett högstadium- invid en av kommunens största högstadieskolor.

Fritidshem

2014 riktades allvarlig kritik mot Tyresö kommun och fritidshemmens bristande och ojämlika kvalitet. Trots ett uttalat arbete 2015, beskrivs inget om vad som gjorts eller vad som framkommit utan det hänvisas till ytterligare kommande utredning 2016. Det är dags att agera och ställa krav så att varje barn ges en meningsfull fritidsverksamhet och att personal på våra fritidshem ges rätt förutsättningar.

Det är kul att läsa om många fina verksamheter Tyresö har i form av språkotek/skoldatatek och återvändarskola. Det hade varit intressant att läsa om sommarskolan och lovskolan som erbjuds.

Mål och resultat

Övergripande saknar vi, som vi tidigare skrivit om, en analys om åtgärder som enheterna gjort och konsekvenser i målarbetet för att kunna dra slutsatser i kommande budgetprioriteringar. Hälften av målen har förbättrats i någon liten utsträckning.

Att en av tio elever fortfarande känner sig otrygga i skolan är inte acceptabelt och vi ser fram emot att få ta del av enheternas åtgärder för att komma till bukt med problemet.

Attraktiv arbetsgivare

Även inom grundskolan är antalet som kan rekommendera Tyresö kommun som arbetsgivare, lägre än kommunsnittet och ligger på 77 %. Här krävs insatser i form av resurser och högre ambitioner, något vi socialdemokrater länge efterfrågat och gett förslag kring.

Tilläggsyrkande

Vi socialdemokrater yrkade på viss tillägg i verksamhetsberättelsen, som vi anser kan få stor betydelse för verksamhetens utveckling. Vi reserverar oss mot att dessa inte antogs.

Tilläggsyrkande

Vi socialdemokrater yrkar att nedan punkter läggs in i verksamhetsberättelsen gällande framtida utmaningar och prioriteringar:

- Lagrådsremiss
Regeringen vill förtydliga i skollagen så att tilläggsbelopp blir individuellt bestämt för varje barn och elev. Tilläggsbelopp gäller extraordinärt stöd och ska bland annat kunna ges för åtgärder som riktas till barn och elever med stora inlärningssvårigheter. För barn i Tyresö kommer detta att tydliggöra rätten till stöd vid inlärningssvårigheter.
- Nya riktlinjer
För att uppmuntra till mindre barngrupper på förskolor inför Skolverket nu nya riktlinjer för hur många barn det bör vara i olika åldersgrupper med inriktning att i gruppen 1-3 år bör antalet barn vara mellan sex till tolv, och i gruppen 4-5 år nio till 15 barn. Detta måste beaktas i Tyresös fortsatta planering av förskoleverksamhet.

Sid 35

Slutsatser

- Kvaliteten inom fritidshemmen måste förbättras

Framtiden

- Arbetet för mål om mindre barngrupper och klasser och ökad personaltäthet bör intensifieras
- Vidta åtgärder för att säkerställa kompetensförsörjning
- Kraftfulla åtgärder vidtas för att sänka sjukskrivningstalen så att nå målet om Tyresö kommun som en attraktiv arbetsgivare infrias

För den socialdemokratiska gruppen

Jannice Rockstroh